

Universiteit
Leiden
The Netherlands

In the eyes of others : the role of honor concerns in explaining and preventing insult-elicited aggression

Shafa, S.

Citation

Shafa, S. (2014, June 26). *In the eyes of others : the role of honor concerns in explaining and preventing insult-elicited aggression*. Retrieved from <https://hdl.handle.net/1887/26882>

Version: Corrected Publisher's Version

License: [Licence agreement concerning inclusion of doctoral thesis in the Institutional Repository of the University of Leiden](#)

Downloaded from: <https://hdl.handle.net/1887/26882>

Note: To cite this publication please use the final published version (if applicable).

Cover Page

Universiteit Leiden

The handle <http://hdl.handle.net/1887/26882> holds various files of this Leiden University dissertation.

Author: Shafa, Saïd

Title: In the eyes of others : the role of honor concerns in explaining and preventing insult-elicited aggression

Issue Date: 2014-06-26

Samenvatting

De toenemende globalisering heden ten dage zorgt ervoor dat mensen met verschillende culturele achtergronden frequent met elkaar in contact komen. Multiculturalisme biedt uitdagingen met betrekking tot het delen van kennis, tradities en gewoontes, maar kan er ook toe leiden dat verschillende normen en waarden met elkaar in botsing komen. Eerder onderzoek heeft namelijk aangetoond dat meningsverschillen die gebaseerd zijn op tegengestelde normen en waarden moeilijker op te lossen zijn dan conflicten die gebaseerd zijn op tegengestelde materiele belangen (Harinck & De Dreu, 2004; Kouzakova, et al., 2012). Het is daarom belangrijk om te weten of culturele waardestelsels van elkaar verschillen en hoe we deze verschillen kunnen overbruggen. Twee culturele waardestelsels waar recent onderzoek naar is gedaan in het kader van conflicten zijn eerculturen en waardigheidsculturen.

Eerculturen komen veelal voor in Latijns Amerika, het gebied rond de Middellandse zee en het Midden-Oosten (Cohen, et al., 1996; Rodriguez Mosquera, et al., 2000; Uskul, et al., 2012). In dergelijke samenlevingen is het hebben en behouden van eer van essentieel belang voor deelname aan het sociale leven. Eer draait om de waarde van een individu in zijn of haar ogen, maar ook in de ogen van de omgeving (Pitt-Rivers, 1965). Dat wil zeggen dat in eerculturen het hebben van een goed imago en het geven en krijgen van respect centraal staat in het dagelijkse leven. Eer geeft een individu bestaansrecht. Daartoe is het essentieel dat men zich houdt aan de erecode (Rodriguez Mosquera, et al., 2002b). De erecode bestaat uit algemeen heersende normen en gedragsregels, die specifieke omgangsvormen in sociale interacties voorschrijven en daarmee het dagelijkse leven in eerculturen reguleren. Deze normen hebben betrekking op het in stand houden van de familie-reputatie, normen rondom persoonlijke integriteit, reciprociteit en sociale cohesie evenals gender specifieke normen. Wie zich niet aan deze regels en voorschriften houdt loopt het risico op sociale afkeuring en directe vergelding, wat tot eerverlies en verstoting kan leiden. Eer is daarom een kostbaar goed dat kan worden

verkregen maar ook verloren kan gaan of door anderen kan worden ontnomen (Gilmore, 1987; Peristiany, 1965).

Waardigheidsculturen komen voor in wat bekend staat als Westerse samenlevingen zoals in Noord-Amerika en West-Europa (Cohen, et al., 1996; Rodriguez Mosquera, et al., 2000; Uskul, et al., 2012). Het centrale idee in dit waardenstelsel is dat ieder individu dezelfde waardigheid bezit, die aan hem/haar wordt toegekend bij de geboorte en gelijk is aan die van ieder ander. Deze waardigheid is inherent aan hem/haar bij de geboorte en onafhankelijk van het oordeel van naderen (Ayers, 1984; Leung & Cohen, 2011). Daarmee is waardigheid als bron van zelfwaarde minder vergankelijk dan eer, omdat het niet verloren kan gaan of kan worden afgepakt. In waardigheidsculturen worden sociale interacties gereguleerd door geïnternaliseerde morele standaarden, terwijl men tegen overtredingen wordt beschermd door een effectief opererend rechtssysteem. Reciprociteit is in deze culturen ook belangrijk, maar neemt minder strikte vormen aan dan in eerculturen. Andere waarden die in deze culturen centraal staan zijn autonomie, individuele prestaties en persoonlijke verantwoordelijkheid (Rodriguez Mosquera, et al., 2002a).

Voorgaand onderzoek heeft vooral gekeken naar hoe mensen uit een eercultuur reageren op beledigende situaties en hoe zij hierin verschillen van mensen uit een waardigheidscultuur. Verschillende onderzoeken hebben aangetoond dat mensen uit een eercultuur na een belediging meer boosheid ervaren, meer dominantie tentoonspreiden en meer gericht zijn op agressie dan mensen uit een waardigheidscultuur (Cohen, et al., 1996; Cohen, et al., 1999; Rodriguez Mosquera, et al., 2008; Van Osch, et al., 2013). Er is echter weinig empirisch onderzoek gedaan naar *waarom* mensen uit een eercultuur zo reageren en welke psychologische mechanismen aan deze reacties ten grondslag liggen. Bovendien is er niets bekend over hoe deze reacties kunnen worden voorkomen. Het onderzoek in dit proefschrift probeert antwoord te geven op deze twee vragen. Het doel van dit onderzoek is om eergelateerde verschillen in conflict gedrag beter te begrijpen en op basis hiervan methodes te

ontwikkelen, die kunnen bijdragen aan het voorkomen en oplossen van interculturele conflicten.

In vier verschillende onderzoekslijnen heb ik onderzocht waarom mensen die eerwaarden aanhangen bozer reageren op beledigingen en wat er gedaan kan worden om dit te voorkomen. Globaal gezien heb ik onderzocht wat de invloed is van eer op de perceptie en beoordeling van beledigingen, welke rol eer speelt in het proces van conflict escalatie en hoe agressieve reacties op beledigingen kunnen worden voorkomen. In wat volgt zal ik de belangrijkste bevindingen in vogelvlucht doornemen en de implicaties van deze bevindingen bespreken.

Hoofdstuk 2

In Hoofdstuk 2 van dit proefschrift heb ik onderzocht wat de invloed is van eerwaarden op de perceptie van beledigingen. Onderzoek heeft aangetoond dat moraliteit en competentie twee centrale domeinen van sociale percepties zijn (Ellemers, et al., 2008; Leach, et al., 2007; Wojciszke, 2005). Een belediging kan worden gezien als een manier om iemands eer en goede naam aan te tasten door zijn moraliteit dan wel competentie in twijfel te trekken (Bond & Venus, 1991). In twee studies heb ik deelnemers gevraagd om naar aanleiding van verschillende beledigingen te evalueren in welke mate dit hun gevoel van moraliteit dan wel competentie aantast. In Studie 2.1 dienden de deelnemers de belediger te evalueren, in Studie 2.2 dienden zij zichzelf te evalueren na beledigd te zijn. Beide studies lieten zien dat beledigingen bij mensen met hogere eerwaarden sterker de moraliteit aantasten, ten opzichte van competentie, dan bij mensen met lage eerwaarden. Dit effect van eerwaarden op sterkere moraliteitsoordelen werd in beide onderzoeken gemedieerd door de mate waarin men beledigingen beledigend vond. Deze resultaten laten zien dat beledigingen bij mensen met hoge eerwaarden meer worden gemoraliseerd, omdat beledigingen als een sterkere overtreding van omgangsnormen rondom respect en eerbied worden beschouwd.

Hoofdstuk 3

In Hoofdstuk 3 heb ik de relatie tussen eer en de beoordeling van beledigingen in een competitieve situatie onderzocht. Zo heb ik onderzocht of een experimentele activatie van eerwaarden — in vergelijking tot activatie van waardigheid— leidt tot een sterkere fysiologische bedreiging en een sterkere uiting van daadwerkelijke agressie na beledigd te zijn. Deelnemers werden, buiten hun weten om, door een niet bestaande andere deelnemer gedurende een computer taak verbaal beledigd. De mate van bedreiging dan wel uitdaging werd, in overeenstemming met het Biopsychosociale model (Blascovich, 2000; Blascovich & Tomaka, 1996), gemeten aan de hand van cardiovasculaire indicatoren zoals hartslag, bloeddruk en impedantie. Agressie werd gemeten aan de hand van een tweede taak waarop deelnemers de belediger konden bestraffen door middel van harde geluiden.

De resultaten toonden inderdaad aan dat bij deelnemers wier eer geactiveerd was beledigingen een staat van bedreiging oproepen. Er was echter meer sprake van uitdaging als ze niet werden beledigd. Deze reactie was specifiek voor de eeractivatie, aangezien het patroon van bedreiging en uitdaging omgekeerd was bij deelnemers bij wie waardigheid geactiveerd was. Daarnaast toonden beledigde deelnemers bij wie eer geactiveerd was de hoogste mate van agressie. De niet-beledigde deelnemers bij wie eer geactiveerd was toonden echter de laagste mate van agressie. Deze resultaten tonen aan dat beledigingen, naast agressie, ook een staat van bedreiging oproepen bij mensen wier eer op het spel staat. Dit geldt echter alleen voor wanneer ze beledigd zijn. In lijn met bevindingen uit eerder onderzoek, lieten ook onze resultaten zien dat mensen die sterk aan eer hechten juist welwillender en minder agressief zijn dan mensen die aan waardigheid hechten, zolang ze niet beledigd worden (Cohen, et al., 1996; Harinck, et al., 2013; Leung & Cohen, 2011).

Hoofdstuk 4

De twee voorgaande hoofdstukken laten duidelijk zien dat beledigingen een grotere psychologische impact hebben op mensen wanneer hun eer op het

spel staat. In Hoofdstuk 4 heb ik onderzocht hoe deze bevindingen het proces van conflict ontwikkeling en conflict escalatie beïnvloedt. Ik heb daarbij ook gekeken welke onderliggende psychologische mechanismen aan dit proces ten grondslag liggen. Ik heb meer specifiek de rol van preventie focus onderzocht. Volgens de Regulatiefocus Theorie (Higgins, 1997) zullen mensen die vooral op het voorkomen van verlies gericht zijn zich laten leiden door preventie focus. Zij streven ernaar om nadelige uitkomsten te voorkomen en zullen geagiteerd raken of zelfs agressief reageren wanneer dit niet lukt (Sassenberg & Hansen, 2007; Scholer, et al., 2010; Zaal, et al., 2011). Een conflict situatie brengt ook het risico op eerverlies met zich mee. Aangezien eerverlies te allen tijde moet worden voorkomen, zullen zij die aan eer hechten zich ook in potentiële conflict situaties sterk laten leiden door preventie focus. In drie studies heb ik gekeken naar de relatie tussen eerwaarden, preventiefocus en hun invloed op conflict gedrag voor en na escalatie als gevolg van beledigingen.

Studie 4.1 toonde aan dat chronische preventie focus hoger was bij mensen uit een eercultuur dan mensen uit een waardigheidscultuur. Studie 4.2 toonde aan dat een experimentele activatie van eerwaarden ook leidde tot meer activatie van preventie strategieën, in vergelijking tot deactivatie van eerwaarden. Bovendien leidde activatie van eerwaarden in eerste instantie ook tot meer coöperatieve en minder competitieve intenties in een situatie met tegengestelde belangen. De relatie tussen eeractivatie en coöperatief gedrag werd gemedieerd door preventie strategieën. Studie 4.3 toonde tot slot aan dat activatie van eerwaarden tot meer agressie leidde na een beledigende confrontatie. De verhoogde mate van agressie hing bij mensen met eerwaarden ook samen met verhoogde agitatie — een emotie kenmerkend voor preventie focus (Higgins, 1997). Deze resultaten verduidelijken niet alleen het proces van conflict escalatie wanneer eer op het spel staat. Ze identificeren ook preventie focus als een potentiële onderliggende psychologische mechanisme. Zoals blijkt is preventie van eerverlies een belangrijke zorg voor mensen die eerwaarden aanhangen. Deze zorgen leiden in de verschillende fases van een conflict tot

ander gedrag. Wanneer een potentieel conflict zich voordoet zullen mensen die aan eer hechten aanvankelijk proberen de-escalerend te handelen om een bedreigende situatie te vermijden. Echter, na beledigd te zijn leiden diezelfde zorgen ertoe dat zij zich agressiever op stellen, teneinde eerverlies te beperken of te herstellen.

Hoofdstuk 5

De voorgaande hoofdstukken tonen aan dat mensen die aan eer hechten doorgaans gevoeliger zijn voor de negatieve gevolgen van beledigingen en confrontaties dan mensen die minder aan eer hechten. Daarmee geven zij een mogelijke verklaring voor waarom mensen die aan eer hechten met meer boosheid en agressie reageren nadat zij beledigd zijn. In Hoofdstuk 5 onderzoek ik wat deze gevoeligheid veroorzaakt. Deze kennis is van belang bij het ontwikkelen van methodes om eerge relateerde agressie na beledigingen te voorkomen. Eer is gedefinieerd als de waarde van een individu in zijn eigen ogen, maar ook in de ogen van anderen (Gilmore, 1987; Pitt-Rivers, 1965). In dit hoofdstuk onderzoek ik of de gevoeligheid voor beledigingen veroorzaakt wordt door de bron van zelfwaarde, ofwel dat zelfwaarde intern (persoonlijk) of extern (sociaal) wordt bepaald (Studie 5.1). Daarnaast onderzoek ik ook of het affirmeren van persoonlijke dan wel sociale zelfwaarde agressieve reacties op beledigingen onder mensen uit een eercultuur kan verminderen (Studie 5.2).

De resultaten van Studie 5.1 toonden aan dat mensen die hun zelfwaarde meer baseren op sociale evaluaties (zoals bij eer het geval is) zichzelf meer devalueren en meer boosheid ervaren na een belediging, dan mensen die hun zelfwaarde intern definiëren. Studie 5.2 toonde bovendien aan dat een affirmatie procedure, die de sociale waarde van het individu bevestigt, effectief is in het reduceren van agressieve reacties op beledigingen onder deelnemers uit een eercultuur. Een traditionele zelf-affirmatie die de persoonlijke zelfwaarde bevestigt had dit agressie-reducerende effect niet onder deelnemers uit een eercultuur. Deze twee studies samen tonen aan dat eer, mensen gevoeliger maakt voor de negatieve consequenties van beledigingen voor het zelfbeeld.

Daarnaast biedt dit hoofdstuk ook een opzet voor het ontwikkelen van een praktische interventie, die de noodzaak voor het agressief beschermen van de eer als reactie op een belediging vermindert.

Conclusie

De bevindingen van dit proefschrift schetsen een genuanceerder beeld van de invloed van eerwaarden op conflict gedrag en vormen een basis voor mogelijke interventies om eergerelateerde conflicten te beheersen. De resultaten tonen aan dat de morele norm van het elkaar met respect behandelen in eerculturen meer centraal staat waardoor beledigingen meer als een schending van die norm worden ervaren in vergelijking tot waardigheidsculturen. Omdat de eer, ofwel de zelfwaarde van mensen in eerculturen mede gebaseerd is op wat anderen van hen vinden, zullen beledigingen hun eer eerder bedreigen. In waardigheidsculturen is dit niet het geval, aangezien in deze culturen de zelfwaarde van een individu niet afhangt van het oordeel van anderen. Daarom is het voorkomen van eerverlies een belangrijke zorg voor mensen uit eerculturen, zeker in situaties die snel uit kunnen lopen op een openlijke confrontatie, zoals in conflicten. Deze zorg voor het voorkomen van eerverlies leidt aanvankelijk tot meer inschikkelijkheid en het vermijden van een openlijke confrontatie. Maar als het provocerende gedrag aanhoudt, zal dezelfde zorg ook meer agressie oproepen bij mensen uit een eercultuur om de negatieve gevolgen voor hun eer te beperken of te herstellen. Een manier om dergelijke reacties te voorkomen is door de sociale waarde van mensen die aan hun eer hechten te affirmeren, zodat de behoefte om schade aan hun eer met agressie te herstellen uitgesteld kan worden. Een dergelijke interventie kan het oplossen van eergerelateerde conflicten bespoedigen.

